

EUROOPA KOHTU OTSUS

8. oktoober 1987*

[...]

Võimalus kasutada isiku vastu veel rakendamata direktiivi

Kohtuasjas 80/86,

mille esemeks on EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Arrondissementsrechtbank te Arnhem'i esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas kriminaalasjas järgmise isiku vastu:

Kolpinghuis Nijmegen BV, Nijmegen,

eelotsust nõukogu 15. juuli 1980. aasta direktiivi 80/777/EMÜ (loodusliku mineraalvee kasutamise ja turustamisega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) (EÜT 1980, L 229, lk 1) tõlgendamise kohta, eriti seoses selle direktiivi mõjuga enne selle siseriiklikus õiguses rakendamist,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja esimees O. Due, kohtunikud G. C. Rodríguez Iglesias, T. Koopmans, K. Bahlmann ja C. Kakouris,

kohtujurist: J. Mischo,

kohtusekretär: ametnik D. Louterman,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

Madalmaade valitsus, esindajad: kirjalikus menetluses peasekretär I. Verkade ning kohtuistungil G. M. Borchardt,

Ühendkuningriik, esindajad: kirjalikus menetluses S. J. Hay ning kohtuistungil *Assistant Solicitor* H. L. Purse,

Itaalia Valitsus, esindaja: vaidlusaluste diplomaatiliste küsimuste osakonna juhataja Luigi Ferrari Bravo, keda abistab *Avvocato dello Stato* M. Conti,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: kirjalikus menetluses õigustalituse ametnik Auke Haagsma, keda asendab kohtuistungil õigusnõunik R. C. Fischer,

võttes arvesse kohtuistungil ja lisaks 3. veebruari 1987. aasta kohtuistungil ettekannet,

---

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

olles 17. märtsi 1987. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi arvamuse,
on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. Arrondissementsrechtbank te Arnhem esitas 3. veebruari 1986. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. märtsil 1986, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel neli eelotsuse küsimust ühenduse õiguse tõlgendamise kohta seoses direktiivi jõuga selle liikmesriigi siseriikliku õiguse alusel, kes ei ole veel võtnud vastu meetmeid asjaomase direktiivi rakendamiseks.

2. Need küsimused tekkisid kriminaalmenetluse käigus, mis oli algatatud kohvikut pidava ettevõtja vastu, kuna ta ladustas müügiks ja tarnimiseks jooki, mida ta nimetas „mineraalveeks“, kuid mis koosnes kraaniveest ja süsinikdioksiidist. Ettevõtjat süüdistatakse, et ta on rikkunud Nijmegeni omavalitsuse Keuringsverordening'i (kontrollimäärus) artiklit 2, millega on keelatud ebausaldusväärse koostisega, kaubanduseks ja inimtoiduks ettenähtud kaupade ladustamine müügiks ja tarnimiseks.

3. Politierechter'i (majandusalaste süütegudega tegelev kohtunik) juures tugines Officier van Justitie (riigiprokurör) muu hulgas nõukogu 15. juuli 1980. aasta direktiivile 80/777/EMÜ loodusliku mineraalvee kasutamise ja turustamisega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1980, L 229, lk 1). Direktiivis on eelkõige sätestatud, et liikmesriigid peavad võtma vajalikud meetmed, et tagada, et üksnes liikmesriigi maapõuest saadud ja selle liikmesriigi vastutava asutuse poolt I lisa I jao sätetele vastavat vett võib turustada loodusliku mineraalveena. Direktiivi see säte tuleks rakendada nelja aasta jooksul pärast direktiivi teatavakstegemist, s.t 17. juuliks 1984, ent Madalmaade õigusnorme on muudetud alles kehtivusega alates 8. augustist 1985, kusjuures süütegu, milles põhikohtuasjas süüdistatavat süüdistatakse, toimus 7. augustil 1984.

4. Neil asjaoludel esitas Arrondissementsrechtbank Euroopa Kohtule järgmised küsimused:

„1) Kas liikmesriigi asutus (käesoleval juhul prokuratuur) võib kasutada liikmesriigi kodaniku vastu direktiivi sätet juhtumi puhul, mis ei ole veel hõlmatud riigi enda õigusnormidega ega rakendussätetega?

2) Kui direktiivi ei ole veel rakendatud, kas siseriiklik kohus on kohustatud vahetult jõustama sätteid, mis on kohased selliseks käsitluseks, isegi kui asjaomane isik ei taotle neist sätetest tulenevalt mingeid õigusi?

3) Kui siseriiklik kohus peab tõlgendama siseriiklikku eeskirja, kas ta peaks juhinduma või võib juhinduda kohaldatava direktiivi sätete oma tõlgendusest?

4) Kas esimese, teise ja kolmanda küsimuse vastused erinevad, kui asjaomasel kuupäeval (käesoleval juhul 7. augustil 1984) ei ole veel lõppenud ajavahemik, mille jooksul liikmesriigid peavad siseriikliku õiguse kohandama?“

5. Kohtuistungi ettekandes on esitatud põhikohtuasja asjaolude põhjalikum ülevaade, asjaomased ühenduse ja siseriiklikud eeskirjad ning Euroopa Kohtule esitatud kirjalikud märkused, mida käesolevas otsuses on nimetatud või arutatud üksnes määral, mil see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste esitamiseks.

Esimesed kaks küsimust

6. Esimesed kaks küsimust käsitlevad võimalust, kas kõnealuses liikmesriigis siseriiklike õigusnormidega veel rakendamata direktiivi võib sel viisil kohaldada.

7. Seoses sellega tuleks vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale (vt eelkõige 19. jaanuari 1982. aasta otsust kohtuasjas 8/81: *Becker v. Finanzamt Münster-Innenstadt*, EKL 1982, lk 53) silmas pidada, et kui direktiivi sätted on seoses oma objektiga tingimusteta või piisavalt täpsed, võib isik kasutada neid sätteid riigi vastu, kui see riik ei ole direktiivi siseriiklikus õiguses rakendanud ettenähtud ajavahemiku lõpuks või kui ta ei rakenda direktiivi nõuetekohaselt.

8. See seisukoht põhineb kaalutlusel, et see ei oleks kooskõlas siduva laadiga, mis direktiivil artikli 189 kohaselt on, kui väidetak스 põhimõtteliselt, et asjaomased isikud ei saa direktiiviga kehtestatud kohustusele tugineda. Sellest on Euroopa Kohus järeldanud, et liikmesriik, kes ei ole võtnud vastu direktiiviga nõutud rakendusmeetmeid ettenähtud ajavahemiku jooksul, ei saa isikute vastu kasutada kaitseks seda, et ta ei ole ise täitnud direktiiviga kehtestatud kohustusi.

9. Oma 26. veebruari 1986. aasta otsuses kohtuasjas 152/84: *Marshall v. South-West Hampshire Area Health Authority*, EKL 1986, lk 723, on Euroopa Kohus rõhutanud siiski, et vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklile 189 on direktiivil siduv laad, mis võimaldab siseriiklikus kohtus direktiivile tugineda, üksnes "iga liikmesriigi suhtes, kellele see on adresseeritud". Sellest järeldub, et direktiiv ise ei või kehtestada isiku suhtes kohustusi ning et direktiivi sätet kui sellist ei saa sellise isiku vastu siseriiklikus kohtus kasutada.

10. Kahele esimesele küsimusele tuleks seepärast vastata, et siseriiklik asutus ei saa isiku vastu kasutada sellise direktiivi sätet, mida ei ole siseriiklikus õiguses veel vajalikul määral rakendatud.

Kolmas küsimus

11. Kolmanda küsimuse eesmärk on teha kindlaks, mil määral siseriiklik kohus võib siseriikliku õiguse eeskirjade tõlgendamisel võtta või peab võtma arvesse direktiivi.

12. Nagu Euroopa Kohus on sedastanud oma 10. aprilli 1984. aasta otsuses kohtuasjas 14/83 *Von Colson ja Kamann v. Land Nordrhein-Westfalen*, EKL 1984, lk 1891, on direktiivist tulenev liikmesriikide kohustus saavutada direktiiviga ettenähtud tulemus ning asutamislepingu artiklist 5 tulenev kohustus võtta kõik asjakohased üldised ja erimeetmed, et tagada selle kohustuse täitmine, siduv kõikidele liikmesriigi ametiasutustele, sh kohtutele nende pädevusse kuuluvates küsimustes. Sellest järeldub, et kohaldades siseriiklikku õigust ning eelkõige siseriikliku õiguse sätteid, mis on kehtestatud just direktiivi rakendamiseks, peavad siseriiklikud kohtud tõlgendama oma siseriiklikku õigust direktiivi sätete ja eesmärgi kohaselt, et saavutada asutamislepingu artikli 189 kolmandas lõigus osutatud tulemus.

13. Ent see siseriikliku kohtu kohustus viidata oma siseriikliku õiguse asjaomaste eeskirjade tõlgendamisel direktiivi sisule piirdub õiguse üldpõhimõtetega, mis moodustavad ühenduse õiguse osa, ning eelkõige õiguskindluse ja tagasiulatava jõu puudumise põhimõtetega. Seepärast on Euroopa Kohus otsustanud oma 11. juuni 1987. aasta otsuses kohtuasjas 14/86: Pretore di Salò v. X, EKL 1987, lk 2545, et direktiivil ei saa iseenesest ja sõltumata liikmesriigi poolt selle rakendamiseks vastu võetud siseriiklikust õigusest olla sellist mõju, mille kohaselt määratakse kindlaks selliste isikute kriminaalvastutus, kes tegutsevad vastuolus selle direktiivi sätetega, või suurendatakse seda vastutust.

14. Kolmandale küsimusele tuleks seega vastata, et oma siseriiklikke õigusnorme kohaldades peab liikmesriik tõlgendama neid õigusnorme direktiivi sätete ja eesmärgi kohaselt, et saavutada asutamislepingu artikli 189 kolmandas lõigus osutatud tulemus, ent direktiivil ei saa iseenesest ja sõltumata selle rakendamiseks vastu võetud õigusnormidest olla sellist mõju, mille kohaselt määratakse kindlaks selliste isikute kriminaalvastutus, kes tegutsevad vastuolus selle direktiivi sätetega, või suurendatakse seda vastutust.

Neljas küsimus

15. Küsimus, kas direktiivi sätetele võib siseriiklikus kohtus tugineda, tekib üksnes siis, kui asjaomane liikmesriik ei ole direktiivi ettenähtud ajavahemiku jooksul siseriiklikus õiguses rakendanud või on rakendanud direktiivi valesti. Kahele esimesele küsimusele vastati eitavalt. Ent nende vastuste puhul ei ole vahet, kas asjaomasel kuupäeval oli ajavahemik, mis oli liikmesriikidel siseriikliku õiguse kohandamiseks, juba läbi. Seoses kolmanda küsimusega, milles käsitletakse piiranguid, mille ühenduse õigus võib kehtestada siseriikliku kohtu kohustusele või volitustele tõlgendada oma siseriiklikke eeskirju direktiivi põhjal, ei ole vahet, kas rakendamiseks ettenähtud ajavahemik on läbi või ei.

16. Neljandale küsimusele tuleb seega vastata, et eespool antud vastuste puhul ei ole vahet, kas asjaomasel kuupäeval oli ajavahemik, mis oli liikmesriikidel siseriikliku õiguse kohandamiseks, juba läbi.

Kohtukulud

17. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Madalmaade valitsuse, Itaalia valitsuse, Ühendkuningriigi valitsuse ning Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS (kuues koda)

otsustab:

1) Siseriiklik asutus ei või isiku vastu kasutada sellise direktiivi sätet, mille rakendamiseks vajalikke siseriiklikke õigusnorme ei ole veel vastu võetud.

2) Siseriiklikke õigusnorme kohaldades peab liikmesriik tõlgendama neid õigusnorme direktiivi sätete ja eesmärgi kohaselt, et saavutada asutamislepingu artikli 189 kolmandas lõigus osutatud tulemus, ent direktiivil ei saa iseenesest ja sõltumata selle rakendamiseks vastu võetud õigusnormidest olla mõju, mille kohaselt määratakse kindlaks selliste isikute kriminaalvastutus, kes tegutsevad vastuolus selle direktiivi sätetega, või suurendatakse seda vastutust.

3) Eespool antud vastuste puhul ei ole vahet, kas asjaomasel kuupäeval oli ajavahemik, mis oli liikmesriikidel siseriikliku õiguse kohandamiseks, juba läbi.

Due

Rodríguez

Iglesias

Koopmans

Bahlmann

Kakouris

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 8. oktoobril 1987. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

Kuuenda koja esimees

P. Heim

O. Due